

Asia: VN/5386/2020-VM-152

Lausuntopyyntö ehdotuksesta julkisen hallinnon API-periaatteiksi

1.1 Tarjoa ja hyödynnä tietoja pääsääntöisesti ohjelmointirajapintojen kautta

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Helsingin yliopisto on sitoutunut avoimuuteen, joka oli yksi edellisen strategiakauden painopisteistä. Kaikki aineistot pitäisi pyrkiä julkaisemaan tietosuojan salliessa. Avoimien ohjelmointirajapintojen käyttötarve voi ilmetä myöhemminkin.

Periaate antaa lisää motivaatioita tiedonhallintamallin tuottamiselle ja sen hyödyntämiselle mm. tärkeiden tietoaineistojen tunnistamisessa.

Periaate on realistinen ja käyttöönotettavissa.

1.2 Määritä ohjelmointirajapintojen tarjoamiselle ja hyödyntämiselle tavoitteet ja hanki riittävät resurssit

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Periaate on realistinen. Kuitenkin käytännössä rajapintojen toteutus voi olla projekteille ylimääräinen kustannus, joten resurssit on varmistettava. Usein jo keskipitkällä aikavälillä rajapintojen hyödyntäminen tuo säästöjä ja mahdollistaa uudentyyppisten yhteistyömallien muodostamisen kuten ekosysteemyhteistyön. On erittäin hyvä, että tälle periaatteelle on oma lukunsa.

Periaate antaa hyvin esimerkin siitä, että miten ohjelmointirajapintojen tarjoamisen ja hyödyntämisen tavoitteiden tulisi olla strategialähtöisiä ja antaa organisaatiolle hyvän lähtökohdan ja työvälineen keskustella johdon kanssa.

1.3 Varmista hankinnoissa yhteentoimivuus muiden tietojärjestelmien kanssa

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Periaate on realistinen. Periaate vaatii hankinnassa mukana olevien osaamista, joten osaamistasoa ja ohjeita on kehitettävä. SaaS-palveluiden rajapintojen hyödyntäminen saattaa olla maksullista ja niissä voi olla ylärajoja käytön suhteen. Myös rajapintatarpeiden tunnistaminen hankinnan alussa voi olla haastavaa ja niiden kehittäminen jälkeenpäin ei välttämättä ole mahdollista. Hankinnan yhteydessä toteutettavat avoimuuden vaatimukset toivottavasti ohjaavat järjestelmien toimittajia kehittämään näitä ominaisuuksia.

1.4 Edistä sisäistä ja ulkoista yhteistyötä

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Avoimien API-ohjelmointirajapintojen kehittäminen ja hyödyntäminen on uudenlaista toimintaa, joka vaatii yhteistyötä organisaation sisällä eri yksiköiden välillä, osaamisen kasvattamista ja resursointia sekä uudenlaisia rooleja ja vastuita. Periaate on realistinen, mutta vaatii resursointia.

Kyse on myös julkisten organisaatioiden yhteisestä ponnistuksesta yhteentoimivuuden lisäämiseksi, joten yhteiskehittämisen tulee organisoida huolellisesti ja nimittää sille vastuutahot sekä organisaatio. Kehitettävää on paljon ja olisi hyvä, että julkiset organisaatiot toteuttaisivat näitä yhteistyössä, jolloin kirjavilta ratkaisuilta välttyttäisiin. Valtiovarainministeriön API-periaatteiden tapaisista julkaisuista on myös paljon hyötyä.

2.1 Kehitä ohjelmointirajapintoja tarvelähtöisesti

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Kaikki kehittäminen pitäisi lähteä tarpeesta. Periaate on realistinen ja tukimateriaali riittävää

2.2 Määritä ohjelmointirajapintojen tarjoamiseen ja hyödyntämiseen liittyvät roolit, tehtävät, vastuut ja toimintamallit.

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Periaate on realistinen. Pitää varoa, ettei toimintamalleista rakenneta liian monimutkaisia ja raskaita. Rooleissa ja vastuissa kannattaa suosia organisaatiossa jo olemassa olevia rakenteita. Vaatii muutosjohtamista ja yhteistyön johtamista.

2.3 Kuvaa ohjelmointirajapintojen muodostama kokonaisuus

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Kuvaustavat tulisi olla yhtenäiset julkisilla organisaatioilla. Rajapintakuvauksissa tulisi hyödyntää automaattista koneellista ylläpitotapaa. Muissa kuvauksissa voidaan hyödyntää organisaatiossa käytössä olevia kuvaustapaoja ja välineitä. Periaate on realistinen.

Positiivista jälleen, että yhteys tiedonhallintamalliin on tuotu eksplisiittisesti esille.

2.4 Tunnista ja hallitse ohjelmointirajapintoihin liittyvät riskit

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Tavoite on realistinen ja tukimateriaali on hyvää.

3.1 Kehitä ohjelmointirajapinnat avoimilla ja teknologiariippumattomilla standardeilla ja protokollilla

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Periaate on realistinen ja käyttöönotettavissa. Tällä hetkellä näin jo toimitaan ja http-pohjaiset standardit lienevät yleisimpiä. Ala kehittyy nopeasti, joten uusia teknologioita voi tulla käyttöön lyhyelläkin aikavälillä ja vanhoja poistuu.

3.2 Kuvaa ohjelmointirajapintojen käsittelemät tiedot yhteisten ja yleisten tietomallien mukaisesti

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Jotta ohjelmointirajapintojen voidaan ylipäättään hyödyntää, on rajapintojen kautta saatava tieto ymmärrettävä oikein. Yhteiset tietomallit auttavat tässä. Toimialakohtaisia erityispiirteitä (esim. eri alojen tutkimukseen liittyen) lienee monia. Periaate on realistinen.

3.3 Testaa, versio, dokumentoi ja julkaise ohjelmointirajapinnat

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Periaate on realistinen ja modernit välineet tukevatkin tätä periaatetta jo hyvin. Rajapintojen testaus on haastavaa. Testauksen osalta voisi olla vielä enemmän tukimateriaalia ja konkretiaa millä tasolla testaus tulee tehdä.

3.4 Seuraa ohjelmointirajapinnoille asetettuja mittareita ja muita ominaisuuksia

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Mitattaessa on tärkeää tunnistaa, mitä halutaan mitata ja mitä ongelmaa ratkaista. Osa mittareista mittaa operatiivisen tason toimintaa ja osa mittareista asetetaan jo strategisella tasolla.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Materiaali on hyvää ja asioita on mietitty pitkälle.

Periaatteiden jäsenitys strategiselle, taktiselle ja operatiiviselle tasolle on onnistunut valinta. Onnistunutta ovat myös kuvat, jotka sisältävät konkreettisia, käytännön tason, toimenpiteitä. Lisäksi on hienoa, että dokumentissa viitataan mm. tiedonhallintalakiin ja tiedonhallintamalliin, jolloin

syntyy yhteys organisaatioille jo muutenkin työn alla olevat isot kokonaisuudet ja API-periaatteet on istutettu tähän laajempaan kokonaisuuteen.

Materiaalista on paljon hyötyä toiminnan kehittämisessä ja periaatteet ovat jo nyt käyttökelpoisia.

Luku 2 taustoittaa hyvin mistä on kyse ja sen keskeisiä määritelmiä sekä tyyppityksiä (sisäinen, kumppani ja ulkoinen API) voi ottaa suoraan käyttöä organisaation sisäisessä viestinnässä.

Silvonen Tiina
Helsingin yliopisto